

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені
Г.С. СКОВОРОДИ**

ПРОЄКТ

УХВАЛЕНО

Вчена рада університету
протокол №
від « » 2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Керівник проєктної групи
гарант освітньої програми
зі спеціальності А 4.03 Середня освіта (Історія
та громадянська освіта)
доктор історичних наук, професор
Ольга НІКОЛАЄНКО
від «_____» _____ 2025 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

«ІСТОРІЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»

перший (бакалаврський)

(назва рівня вищої освіти)

бакалавр

(назва ступеня, що присвоюється)

Галузь знань

А Освіта

(шифр та назва галузі знань)

спеціальність

А 4.03 Середня освіта. Історія та громадянська освіта.

(код та найменування спеціальності)

Ректор Харківського національного
педагогічного університету

імені Г. С. Сковороди

_____ **Юрій БОЙЧУК**

від «_____» _____ 2025 р.

Харків – 2025

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

освітньої програми

«Історія та громадянська освіта в закладах освіти»

Проректор з навчально-наукової роботи	_____	Володимир БОРИСОВ
В. о. директора центру забезпечення якості освіти	_____	Олександр ЖМУРКО
Гарант освітньої програми	_____	Ольга НІКОЛАЄНКО
Декан факультету історії і права	_____	Людмила ЗЕЛЕНСЬКА
Голова студентської ради факультету історії і права	_____	Ольга ГУСАК

ПЕРЕДМОВА

ВНЕСЕНО

кафедрою всесвітньої історії

кафедрою історії України

кафедрою теорії і методики викладання суспільно-правових дисциплін

Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

РЕКОМЕНДОВАНО

Науково-методичною комісією факультету історії та права

протокол № від « » 2025 р.

Вченою радою факультету протокол № від «» 2025 р.

РОЗРОБЛЕНО

проектною групою у складі:

Гарант:

Ніколаєнко Ольга Олександрівна, доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії України

Члени:

- 1. Бережна Світлана Вікторівна** – доктор філософських наук, професор, професор кафедри суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності.
- 2. Зеленська Людмила Дмитрівна** – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету історії і права.

3. **Ямпольська Лариса Миколаївна**, кандидат історичних наук, доцент, в. о. зав. кафедри всесвітньої історії.
4. **Олійник Олександр Миколайович** – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти.
5. **Мірошніченко Світлана Валентинівна** – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії.
6. **Мартинова Ірина Станіславівна** – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри історії України.
7. **Гончарова Ольга Сергіївна** – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України.
8. **Москаленко Анастасія Олександрівна** - студентка 3 курсу факультету історії та права ХНПУ імені Г. С. Сковороди
9. **Гнутова Олена Олександрівна** - комунальний заклад "Харківський ліцей №141 Харківської міської ради", заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель історії
10. **Горбань Марина Юріївна** – вчитель історії «Київський ліцей «Гоу Айтінс Скул»

РЕЦЕНЗІЇ–ВІДГУКИ

зовнішніх стейкхолдерів:

1. **Павліченко Олена Олександрівна** – кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії Харківського національного університету повітряних сил імені І. Кожедуба.
2. **Акімов Олександр Борисович** – кандидат історичних наук, доцент, директор Школи Мистецтв Харківської міської ради
3. **Макєєв Сергій Петрович** - комунальний заклад "Харківський ліцей №124 Харківської міської ради", директор, учитель історії

**Профіль освітньої програми «Історія в закладах освіти» зі спеціальності
А 4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)**

1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди Факультет історії та права
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь, що присвоюється: Бакалавр. Освітня кваліфікація: Бакалавр освіти за спеціальністю «Середня освіта. Історія та громадянська освіта.» Кваліфікація в дипломі: Бакалавр освіти. Середня освіта (Історія та громадянська освіта). Вчитель історії та громадянської освіти
Офіційна назва освітньої програми	Історія в закладах освіти
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія України Сертифікат УД № 21002386 Строк дії сертифіката до 01 липня 2028 року
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень EQ-EHEA – 1 цикл EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	2025 – 2029 Із можливістю внесення змін або перегляду упродовж даного періоду

Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://smc.hnpu.edu.ua/osvitni-prohramy
2. Мета освітньої програми	
Комплексна теоретична і практична підготовка учителя історії, який здатен вирішувати професійні задачі та практичні проблеми освітнього процесу здобувачів освіти із застосуванням знань та набутих умінь, формування професійних компетентностей майбутніх вчителів історії та громадянської освіти, необхідних для якісної освітньої діяльності, продовження дослідницької діяльності, активної громадської роботи.	
3. Характеристика освітньої програми	

<p>Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))</p>	<p>А Освіта</p> <p>А 4 Середня освіта</p> <p>А 4.03 Середня освіта. Історія та громадянська освіта.</p> <p>Об'єкт вивчення: освітній процес у закладах середньої освіти (за предметною спеціальністю «Історія та громадянська освіта»).</p> <p>Цілі навчання: формування інтегральних, загальних і фахових компетентностей вчителя закладу середньої освіти, необхідних для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: поняття, категорії, наукові концепції та принципи фундаментальних і прикладних наук галузі, достатні для формування предметних компетентностей за спеціальністю історія та громадянська освіта, теоретичні основи наук про освіту, загальної і вікової психології, методики навчання історії, суспільствознавчих дисциплін та громадянської освіти у закладах загальної середньої освіти.</p> <p>Методи, методики та технології: загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності, методи відповідних наук, освітні технології та методики формування компетентностей за спеціальністю історія та громадянська освіта в закладах загальної середньої освіти, моніторинг педагогічної діяльності, інформаційно-комунікаційні технології.</p> <p>Інструментарій та обладнання: сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання для освітнього процесу; програмне забезпечення (навчально-інформаційний портал на базі платформи Moodle) ; бібліотечні ресурси та технології (електронні бібліотечно-довідкові ресурси, електронний архів-репозитарій); бази для проведення навчальних і виробничих практик (за договорами про співпрацю).</p>
---	--

Орієнтація освітньої програми	<p>Програма освітньо-професійна.</p> <p>Програма спрямована на підготовку до виконання функціональних обов'язків учителя історії, суспільствознавчих дисциплін та громадянської освіти, класного керівника у закладах загальної середньої освіти, організатора гуртків історичного й суспільствознавчого спрямування, на формування здатності до викладання інтегрованих курсів та на формування готовності до самоосвіти і професійного зростання впродовж життя.</p>
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<p>Фокусом програми є формування загальних і спеціальних (фахових і предметних) компетентностей, що забезпечують професійно-практичну підготовку фахівців, здатних до проєктування та провадження освітнього процесу в закладах середньої освіти, з урахуванням інновацій і новітніх досягнень сучасних гуманітарних та освітніх наук.</p>
Особливості програми	<p>Особливості програми:</p> <ul style="list-style-type: none"> – програма забезпечує комплексну освітньо-професійну підготовку здобувачів зі спеціальності історія та громадянська освіта. Посилена практична підготовка завдяки циклу навчальних (археологічна практика) та педагогічних практик (безперервна пропедевтична; педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти). Варіативна складова програми дає можливість обирати додаткові дисципліни поза спеціальністю для здобуття додаткових компетентностей, що дозволяє здобувачам освітнього рівня здійснювати індивідуальну освітню траєкторію, а випускникам - інтеграцію наукової, навчальної та фахової діяльності, створення умов для приросту знань, стимулювання досліджень та інновацій; – викладання зацентровано на обізнаності в сучасних тенденціях наукового історичного та педагогічного знання; здобувачів спонукають до опанування новітніх методів здобуття, переосмислення й поширення наукового знання в галузі історичних та суспільствознавчих дисциплін; – акцентування уваги на краєзнавчому аспекті історичного розвитку регіону й формування активної громадської позиції здобувачів сприяють формуванню у випускників навичок поширення й популяризації історичного знання й впливу на

	<p>громадську свідомість, зокрема пов'язаних як з використанням сучасних цифрових інформаційних технологій, так і екскурсійної діяльності.</p> <p>– формування у здобувачів почуття активного громадянства завдяки участі у студентському самоуправлінні, громадських, волонтерських, благодійних проєктах тощо.</p>
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Відповідно до Національного класифікатора професій ДК 003:2010 бакалавр історії може працювати:</p> <p>– 2320 – вчитель закладу загальної середньої освіти та спеціалізованої освіти</p> <p>– 2359.2 – професіонал в галузі навчання</p> <p>– 3340 – фахівець в галузі освіти</p> <p>Заклади загальної, спеціалізованої, освіти, міжшкільні ресурсні центри, установи та організації у сфері освіти.</p>
Подальше навчання	<p>Продовження здобуття освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за цією або суміжною галуззю знань; підвищення кваліфікації за фахом чи набуття кваліфікації за іншими спеціальностями в системі післядипломної освіти.</p>
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Основними підходами до навчання є студентоцентрований, проблемно-орієнтований, практико орієнтований (педагогічна, організаційно-виховна, навчально-польова практики), через реалізацію дослідницької діяльності, посилення гуманістичної спрямованості, формування стратегічного мислення й системного підходу до аналізу складних фахових і соціальних ситуацій.</p> <p>Викладання здійснюється у вигляді традиційних (вступна, інформаційна, заключна оглядова) і нетрадиційних (проблемна, мультимедійна лекція, лекція із заздалегідь запланованими помилками, лекція-конференція, круглий стіл, бесіда, диспут, екскурсія, інтерактивна, бінарна) лекцій, семінарських занять (семінар-диспут, семінар із виступами студентів, міждисциплінарний, взаємонавчання, ділова гра, комбінований семінар,) навчальних (археологічна) та педагогічних практик (безперервна пропедевтична; педагогічна практика у закладах загальної освіти.). Також передбачена самостійна робота з можливістю консультацій з викладачем, e-Learning</p>

	<p>(навчання за допомогою Інтернету та мультимедіа), групова проектна робота.</p> <p>Дистанційне навчання та зв'язок із здобувачами вищої освіти здійснюється за допомогою платформи дистанційної освіти Moodle, месенджерів та соціальних мереж. Прямий відеозв'язок, проведення конференцій, лекцій, семінарів і онлайн-консультацій відбувається на платформі GoogleMeet, Zoom.</p>
Оцінювання	<p>Накопичувальна 100-бальна рейтингова система оцінювання навчальних досягнень здобувачів базується на аналізі здобутих компетенцій в усіх видах аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності та включає такі види контролю: вхідний (попередній), поточний (тематичний), модульний, підсумковий (семестровий контроль та підсумкова атестація)</p> <p>http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Pi_ojenn/Pro_organizaciyu_osvitnogo_z_proceny.pdf</p> <p>Методи оцінювання: опитування, тестування, письмові завдання/роботи, практична перевірка, презентація та захист результатів індивідуальної/командної роботи, самооцінка тощо.</p> <p>Форми контролю: усні та письмові екзамени, екзамени та заліки у формі тестів, поточний (модульний) тестовий контроль, контрольні роботи, захист звітів з практик, захист курсових робіт, державна атестація.</p>
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	<p style="text-align: center;"><i>Інтегральна компетентність</i></p> <p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої, освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з предметної спеціальності (Історія та громадянська освіта), педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p style="text-align: center;"><i>Загальні компетентності (ЗК)</i></p> <p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.</p>

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, оперувати нею, ефективно використовувати і створювати нові цифрові ресурси та технології в освітньому процесі, здатність захищати інформацію; критично її оцінювати, дотримуватись інформаційної гігієни, протистояти маніпуляціям, інформаційному впливу держави-агресора.

ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів), виявляти нетерпимість до корупції.

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з учасниками освітнього процесу, професійною спільнотою і представниками інших професійних груп, планування власного професійного розвитку та здійснення професійної самопрезентації.

ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця та зв'язків у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми активного відпочинку.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу, цінувати людську гідність, виявляти взаємоповагу.

ЗК 11. Здатність генерувати нові ідеї і впроваджувати інновації, оцінювати їхні переваги і ризики; логічно обґрунтовувати власну позицію, підвищувати якість своєї професійної діяльності, мати основи фінансово-

	<p>економічної грамотності і вміти ними скористатися, виявляти ініціативу та підприємливість, мотивувати колектив .</p> <p>ЗК 12. Здатність до самореалізації особистості, підвищення загально інтелектуального та фахового рівня і власної самооцінки, особистої та духовної стійкості; здатність раціонально організувати свою діяльність.</p>
<p>Фахові компетентності (ФК)</p>	<p>Фахові компетентності</p> <p>ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчальних предметів історії та громадянської освіти. інтегрованих курсів</p> <p>ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.</p> <p>ФК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів, ініціювати впровадження перспективних форм і методів навчання; укладати індивідуальну програму розвитку, навчальний план, розробляти навчальні програми на основі модельних для учнів базової і профільної середньої школи, вести діловодну документацію.</p> <p>ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення, сприяти організації дослідницької діяльності.</p> <p>ФК5. Здатність забезпечувати досягнення результатів навчання учнів, здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання, використовувати самооцінювання і взаємооцінювання</p> <p>ФК6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування формуванню позитивної самооцінки і я-ідентичності.</p>

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо безпечного освітнього середовища і індивідуальних потреб учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); командна взаємодія із фахівцями з метою надання підтримки здобувачам освіти з особливими освітніми потребами, зберігати власне фізичне і психоемоційне здоров'я.

ФК8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків, органів місцевого самоврядування, громадських організацій до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК9. Здатність здійснювати рефлексію і аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей, постійно розвиватись, (визначати потреби, планувати і діяти відповідно до них, впроваджувати інновації)

ФК 10.Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі, орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності. Використовувати електронні ресурси, взаємодіяти з учасниками освітнього процесу в межах професійних спільнот, самостійно створювати і застосовувати різноманітні форми організації освітнього процесу, взаємодії і зворотнього зв'язку, реалізовувати стратегії моніторингу, оцінювання результатів навчання, самоконтролю та відстежування прогресу здобувачів освіти за допомогою цифрових сервісів;; враховувати дидактичні принципи, закономірності, способи, форми організації навчального процесу он-лайн.

ПК 1. Знання та розуміння змісту й методології фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін.

ПК 2. Знання сучасних досліджень в галузі історії та громадянської освіти, вміння їх використовувати в своїй професійній діяльності.

ПК 3. Здатність використовувати актуальну термінологію і поняттєвий апарат історичної та суміжних наук (соціології, політології), орієнтуватися у науковій періодизації історії, використовувати її як спосіб пізнання історичного процесу.

ПК 4. Здатність інтегрувати набуті знання соціальних та гуманітарних наук в самостійну систему, виявляти

розуміння зв'язків між процесами і явищами, цілісність знань та умінь.

ПК 5. Здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, виявляти повагу до розмаїття та усвідомлювати пріоритетність і універсальність цілей сталого розвитку.

ПК 6. Здатність здійснювати критичний аналіз джерел інформації, самостійно інтерпретувати їх зміст та відображені історичні факти, події, явища, укладати логічно-структуровано систему обґрунтувань; вміння давати оцінку, порівнювати, пояснювати факти і явища дійсності спираючись на інформацію отриману з різних джерел, та використовувати їх у професійній діяльності.

ПК 7. Знання наукових основ методики навчання історії, організації процесу пізнання, методів стимулювання до навчально-пізнавальної діяльності та виховання учнів різних вікових категорій.

ПК 8. Знання змісту та завдань організації базової і профільної підготовки учнів.

ПК 9. Знання інноваційних підходів до шкільної історичної освіти в умовах багатокультурного суспільства та процесу євроінтеграції.

ПК 10. Здатність до педагогічної рефлексії та дисемінації педагогічного досвіду; використовувати інновації у професійній діяльності, різноманітні підходи до розв'язання проблем, методики інноваційних педагогічних технологій, креативність і відповідальність.

ПК 11. Здатність володіти засобами інформаційно-описової діяльності, систематизації даних, опрацювання (анотування, коментування, редагування), структурування текстів, використовуючи наукові методи їх обробки; оформлювати результати своїх наукових досліджень у вигляді текстів із дотриманням навичок академічного письма, представляти їх у вигляді доповідей, презентацій, дотримуючись принципів академічної доброчесності

ПК 12. Здатність до утвердження та формування української національної та громадянської ідентичності, реалізації державних програм формування патріотизму і громадянської свідомості, проєктів поширення і популяризації знань з історії державотворення та її творців, взаємодії з суб'єктами утвердження української

національної та громадянської ідентичності (волонтерами, громадськими організаціями, спілками ветеранів тощо).

7. Програмні результати навчання

Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей

РН1. *Відтворює* основні концепції та принципи педагогіки і психології; *враховує* в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН2. *Демонструє* вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

РН3. *Називає і аналізує* методи цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі особистісно-орієнтованого і компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; *класифікує* форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

РН4. *Здійснює* добір і *застосовує* сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів згідно критеріїв і вимог державних стандартів, на основі компетентнісного, діяльнісного, особистісно зорієнтованого підходів, критично *оцінює* результати навчання та ефективність уроку.

РН5. *Вибирає* відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; *аналізує* динаміку особистісного розвитку учнів, *визначає* ефективні шляхи їх мотивації та стимулювання до навчально-пізнавальної діяльності з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН6. *Називає і пояснює* принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

РН7. *Демонструє* знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), *оперує* базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН8. *Генерує* обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

РН9. *Застосовує* сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

РН10. *Демонструє* володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

РН11. *Виявляє* навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, *пояснює* необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання

гендерного паритету у професійній діяльності.

РН12. *Аналізує* власну педагогічну діяльність та її результати, *здійснює* об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

РН13. *Демонструє* знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, вимоги законодавства щодо організації освітнього процесу *обґрунтовує* необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні, патріотичних, демократичних і гуманістичних цінностей, *реалізовує* професійну етику учителя під час конструктивної взаємодії із шкільною спільнотою, місцевою громадою і суспільством загалом.

РН. 14. *Розуміє* суть, завдання, принципи і умови забезпечення інклюзивної освіти, *пояснює* сутність модифікації і адаптації освітнього середовища з урахуванням здібностей, потреб, особливостей і інтересів учнів, *знає* принципи і зміст роботи в команді супроводу.

ПРН 1. *Демонструє* знання змісту фундаментальних і спеціальних галузей історичної науки, *пояснює* і *характеризує* історичні процеси і події у їх порівнянні та взаємозв'язку, виявляє власну позицію щодо фактів історії, застосовуючи переконливу систему аргументації

ПРН 2. *Знає* і *аналізує* сучасні наукові дослідження з проблем вітчизняної та всесвітньої історії, спеціальних дисциплін та *імплементує* знання у навчальну і практичну діяльність.

ПРН 3. *Орієнтується* в історичному часі, застосовуючи періодизацію, характеризувати суспільні явища в розвитку, вільно *оперує* спеціальною термінологією.

ПРН 4. *Демонструє* інтегроване мислення, виявляє синтез знань з різних освітніх галузей і розуміння природних зв'язків між процесами і явищами, *пояснює* цілісну картину суспільно-історичного розвитку та функціонування громадянського суспільства через міжпредметні зв'язки.

ПРН 5. *Використовує* краєзнавчу складову курсу історії для активізації пізнавальної діяльності учнів; *розуміє, поширює і популяризує* історико-культурну спадщину України та світу, організовує позакласну гурткову роботу, музейну, пам'ятко-охоронну, народознавчу, краєзнавчу роботу, спрямовану на утвердження української національної та громадянської ідентичності, в тому числі через застосування сучасних інформаційних технологій

ПРН 6. *Працює* з джерелами інформації, *інтегрує* їх у зміст навчання історії та громадянській освіті, *представляє* та *обговорює* відображені в них факти, явища, події, *визначає* власну позицію щодо суперечливих питань, здатний її оформити, представити у вигляді доповіді, презентації, добирає логічні й достатні аргументи для підтвердження певного судження організовує навчання через дослідження для досягнення обов'язкових результатів навчання і реалізації інтегрованого навчання..

ПРН 7. *Знає* зміст шкільних курсів історії та громадянської освіти, *проектуює* і

здійснює навчальний процес, *обирає* оптимальні компетентнісно орієнтовані методики навчання історії та громадянської освіти, на основі модельної навчальної програми планує і розробляє навальну програму, *добирає* і укладає навчальні матеріали, *уміє* оцінювати та відслідковувати динаміку особистісного розвитку учня/учениці.

ПРН 8. *Володіє* здатністю формування мотивації й організації пізнавальної діяльності, розкриття інтелектуального і творчого потенціалу здобувачів середньої освіти засобами змісту предметних галузей та курсів за вибором, здійснює аналіз і рефлексію навчальної діяльності та її результативності.

ПРН 9. *Цінує* різноманіття та мультикультурність, взаємозалежність людей і систем; ідентифікує себе у системах загальнолюдських і національних цінностей, *поважає* культурні відмінності і *розбудовує* конструктивну взаємодію враховуючі в освітньому процесі підходи до забезпечення реалізації цілей сталого розвитку, принципів недискримінації і етики спілкування, *керується* в педагогічній діяльності принципами толерантності, діалогу й співробітництва, реалізує утвердження української національної та громадянської ідентичності із різними суб'єктами впровадження цього напрямку державної політики.

ПРН 10. *Усвідомлює* цілі, мотиви власної педагогічної діяльності, *стійко прагне* до набуття та вдосконалення професійних компетентностей демонструє здатність до самостійної та інноваційної діяльності..

8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення

Керівник групи забезпечення та викладацький склад, який забезпечує реалізацію програми, відповідає вимогам щодо забезпечення провадження освітньої діяльності для відповідного рівня ВО (Ліцензійних умов), затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 365 від 24.03.2021.

Фахову підготовку здобувачів забезпечує професорсько-викладацький склад факультету історії і права – кафедри історії України, кафедри всесвітньої історії, кафедри суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти, кафедри філософії, кафедри суспільно-економічних дисциплін і географії, а також інших профільних кафедр Університету (освітології та інноваційної педагогіки, психологічної і педагогічної антропології тощо) – доктори і кандидати наук (100%).

Рівень професійної та академічної кваліфікації науково-педагогічних працівників освітньої програми є достатнім для успішної реалізації програми: усі викладачі, залучені до реалізації програми, є визнаними професіоналами із значним досвідом роботи (практичної, дослідницької, управлінської, інноваційної), займаються удосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою навчальних посібників.

Широка участь фахівців із практичним досвідом роботи у закладах різного рівня освіти забезпечує практико-орієнтованість освітньої

	<p>програми.</p> <p>Усі науково-педагогічні працівники, відповідно до укладених графіків, пройшли підвищення кваліфікації та/або стажування в рамках реалізації стратегії розвитку кадрового потенціалу, зокрема підвищення рівня володіння іноземними мовами, (англійська, польська) та рівня володіння цифровою грамотністю. На основі застосування сучасних технологій менеджменту якості впроваджена система оцінки викладачів здобувачами (наприклад, щорічне анонімне опитування «Викладач очима студентів», дослідження системи управління якістю діяльності університету серед здобувачів 4 року навчання тощо), яка використовується для підвищення ефективності роботи викладацького складу.</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Приміщення для аудиторних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти мають достатню площу та інформаційно-комунікаційне технічне обладнання (мультимедійні засоби, SMART Board, комп'ютери, оснащені ліцензійними операційними системами та пакетами прикладного програмного забезпечення). У навчальний процес впроваджуються передові інформаційні та комунікаційні технології, зокрема дистанційне навчання на платформі Moodle. Функціонують точки бездротового інтернет-доступу.</p> <p>Учасники програми мають вільний доступ до фондів наукової бібліотеки і репозитарію університету, а також до електронного контенту – міжнародних наукових баз даних, електронних каталогів й архівів, веб-сайтів тощо.</p> <p>Для реалізації освітньо-професійних компетентностей підписані угоди про співробітництво із закладами середньої освіти міста Харкова й області.</p> <p>Бюджет програми є прозорим і обґрунтованим, залучені фінансові ресурси університету – державне замовлення, кошти фізичних та юридичних осіб за навчання здобувачів та є достатніми для забезпечення її реалізації.</p> <p>Наявна соціально-побутова інфраструктура (гуртожитки, пункти харчування, спортивні споруди, медичний пункт тощо), обладнання, за кількістю та якістю є достатніми для досягнення передбачених програмою цілей та відповідають технологічним вимогам до матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності відповідного рівня вищої освіти, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 365 від 24.03.2021</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>Освітня програма забезпечена навчально-методичною документацією і матеріалами з усіх дисциплін циклу професійної підготовки, вибіркового навчальних дисциплін та видам практик. Реалізація ОП забезпечується доступом кожного здобувача до бази даних і бібліотечних фондів, які формуються за повним переліком дисциплін</p>

навчального плану зі спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія). Кожен здобувач забезпечений доступом до мережі Інтернет, достатньою кількістю навчальних друкованих або електронних видань з кожної дисципліни професійного циклу і блоку вільного вибору здобувачів (включаючи електронні бази періодичних видань).

Вільний доступ до:

- офіційний сайт ХНПУ імені Г.С. Сковороди: <http://pu.ac.kharkov.ua/>
- офіційного сайту факультету історії і права :<http://hnpu.edu.ua/uk/division/fakultet-istoriyi-i-prava>
- точки бездротового доступу Інтернет;
- офіційного сайту Наукової бібліотеки ХНПУ імені Г.С. Сковороди, читальні зали <http://hnpu.edu.ua/uk/division/naukova-biblioteka-hnpu-imeni-gsskovorody>;
- навчально-інформаційного порталу на базі платформи Moodle (<http://lms.hnpu.edu.ua/>);
- електронного архіву-репозитарію ХНПУ імені Г.С. Сковороди <https://dspace.hnpu.edu.ua/>;
- фахових наукових видань ХНПУ імені Г. С. Сковороди: <http://journals.hnpu.edu.ua/> (<http://nauka.hnpu.edu.ua/>);
- Міжнародної наукової бази даних Web of Science (наказ №1286 від 19.09.2017 р. Про надання доступу ВНЗ і науковим установам до електронних наукових баз даних): <http://csi.webofknowledge.com/CSI/exit.do?Func=Exit&SID=C69ThC1gNFywkG7IRZQ>;
- навчально-методичних комплексів дисциплін <https://drive.google.com/drive/folders/1dFw4AYeDd0oNDkJWfVnO7CFm5qM-HkP> ;
- програм практик <https://drive.google.com/drive/folders/1gzVOMzODMVIY-qxUZIIyMJiLPMpu0Sls> .

Інформаційне та навчально-методичне забезпечення відповідає технологічним вимогам щодо навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності відповідного рівня ВО, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 365 від 24.03.2021.

9. Академічна мобільність

Національна кредитна мобільність

У межах освітньої програми право на академічну мобільність реалізується на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм і проектів, договорів між українськими закладами вищої освіти або їхніми основними структурними підрозділами, між українськими й іноземними закладами освіти або їхніми основними структурними підрозділами

Відповідно до «Положення про порядок реалізації права на академічну

	<p>мобільність здобувачів ХНПУ імені Г.С.Сковороди» (http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Nauka/Por_mobilnocti.pdf)</p> <p>здобувачі вищої освіти в межах програм внутрішньої академічної мобільності допускаються до освітнього процесу в закладі вищої освіти – партнері та мають права й обов'язки здобувачів вищої освіти українського закладу вищої освіти на період реалізації права на академічну мобільність.</p> <p>Співпраця здійснюється в межах договорів про співробітництво із Сумським державним педагогічним університетом імені А. С. Макаренка; Полтавським національним педагогічним університетом імені В. Г. Короленка; Харківським національним університетом імені В.Н. Каразіна; Черкаським національним університетом імені Богдана Хмельницького; Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника; Харківським гуманітарним університетом «Народна українська академія»: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Nauka/Dogovor/ZVO/ZVO(nauka).pdf</p>
<p>Міжнародна кредитна мобільність</p>	<p>Відповідно до «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність студентів ХНПУ імені Г.С. Сковороди» (http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Format_dokum/Pojenn/Pro_porya_dok_realisazii_prava_na_akadem_mob.pdf) зарахування результатів навчання в зарубіжному навчальному закладі є можливим за умови, коли зміст (очікувані результати навчання) навчальних дисциплін і практик та обсяг кредитів збігається не менш ніж на 75%.</p> <p>Партнерські відносини із зарубіжними університетами:</p> <ul style="list-style-type: none"> - договір про наукову співпрацю і реалізацію програми академічної мобільності між історичним факультетом ХНПУ імені Г.С. Сковороди і факультетом історичних і педагогічних наук Вроцлавського університету (Польща) від 27.10.2011 р. (безстроковий термін) - угода про співпрацю та обмін науковими кадрами для проведення лекцій і реалізації програми академічної мобільності між ХНПУ імені Г.С. Сковороди і Поморською академією (м. Слупськ, Польща) - Меморандум про співпрацю між Університетом Кардіфф Метрополітен (Cardiff Metropolitan University) та ХНПУ імені Г.С. Сковороди (липень 2022 року). - Угода про співпрацю між Познаньським університетом імені Адама Міцєвича і ХНПУ імені Г.С. Сковороди (січень 2023 року).
<p>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</p>	<p>Ліцензією передбачається підготовка іноземців та осіб без громадянства у межах ліцензійного обсягу спеціальності та за умови попередньої мовленнєвої підготовки</p>

1. Структурно-логічна схема

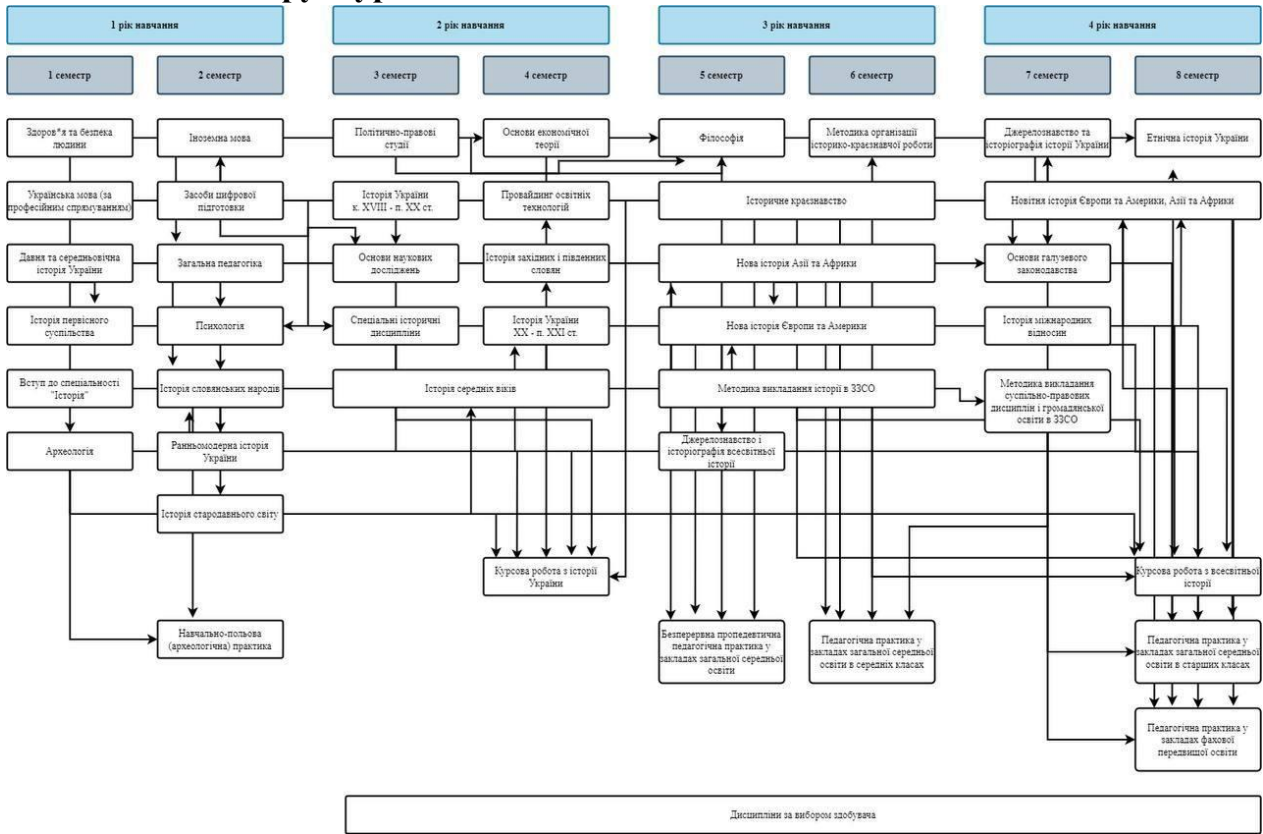
1.1 Перелік освітніх компонентів (ОК)

№	Компоненти освітньої програми	семес тр	кредити	Підсумковий контроль
ОК 1	Політично-правові студії	2	3	залік
ОК 2	Основи фінансово-економічної грамотності і підприємництва	4	3	іспит
ОК 3	Філософія	6	3	іспит
ОК 4	Іноземна мова	1,2	5	іспит
ОК 5	Здоров'я та безпека людини	1	4	залік
ОК 6	Засоби цифрових технологій	2	3	залік
ОК 7	Українська мова (за професійним спрямуванням)	1	3	залік
	Усього		24	
ОК 8	Загальна педагогіка	2,3	6	залік
ОК 9	Провайдинг освітніх технологій	3,4	6	Іспит, 4
ОК 10	Психологія	2	4	іспит
ОК 11	Давня та середньовічна історія України	1	4	іспит
ОК 12	Історія первісного суспільства	1	3	залік
ОК 13	Вступ до спеціальності «Історія»	1	3	іспит
ОК 14	Археологія	1	3	іспит
ОК 15	Історія слов'янських народів	2	4	залік
ОК 16	Ранньомодерна історія України	2	6,5	іспит
ОК 17	Історія стародавнього світу	2	6,5	іспит
ОК 18	Історія України к. XVIII – п. XX ст.	3	4	іспит
ОК 19	Основи наукових досліджень	3	3	залік
ОК 20	Спеціальні історичні дисципліни	3	3	залік
ОК 21	Історія середніх віків	3,4	6	залік /іспит

ОК 22	Історія західних і південних слов'ян	4	4	<i>іспит</i>
ОК 23	Історія України ХХ – п. ХХІ ст.	4	5	<i>іспит</i>
ОК 24	Джерелознавство і історіографія всесвітньої історії	4,5	4	<i>іспит</i>
ОК 25	Історичне краєзнавство	5,6	4	<i>залік /іспит</i>
ОК 26	Нова історія Азії та Африки	5,6?	4	<i>залік /іспит</i>
ОК 27	Нова історія Європи та Америки	5,6	5	<i>залік /іспит</i>
ОК 28	Методика викладання історії. Курсова робота.	5,6	5	<i>залік /іспит</i>
ОК 29	Методика організації історико-краєзнавчої роботи	6	3	<i>іспит</i>
ОК 30	Теорія і методика викладання громадянської освіти і суспільно-правових дисциплін	7	5	<i>іспит</i>
ОК 31	Джерелознавство та історіографія історії України	7	5	<i>іспит</i>
ОК 32	Основи галузевого законодавства	6,7	4	<i>іспит</i>
ОК 33	Історія міжнародних відносин	7	4	<i>іспит</i>
ОК 34	Новітня історія Європи та Америки, Азії та Африки	7,8	8	<i>залік /іспит</i>
ОК 35	Етнічна історія України	8	4	<i>іспит</i>
	Усього			
ВБ	Дисципліни за вибором здобувача		60	
	Усього		60	
ОК 36	Курсова робота з історії України		3	
ОК 37	Курсова робота із всесвітньої історії		3	
	Усього		6	
ОК 38	Навчально-польова (археологічна) практика	2	3	<i>іспит</i>
ОК 39	Безперервна пропедевтична педагогічна практика у закладах середньої освіти	5	3	<i>іспит</i>
ОК 40	Педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти (базова школа)	6	9	<i>іспит</i>
ОК 41	Педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти (старша	8	9	<i>іспит</i>

	школа)			
Усьог о			24	

1.2 Структурно-логічна схема вивчення освітніх компонентів

2. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Підсумкова атестація випускників освітньої програми «Історія в закладах освіти» зі спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) освітнього рівня «бакалавр» проводиться відповідно до «Положення про організацію та проведення атестації на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» і «магістр» та згідно з навчальним планом. Атестація проводиться у восьмому навчальному семестрі та складається з комплексного кваліфікаційного іспиту:

- з педагогіки, історії педагогіки та психології;
- з історії та методики викладання історії.

Відповідність ЗК і ФК (СК) результатам навчання.

Резул ьтати навча ння	Компетентності																			
	Інтегральна компетентність																			
	Загальні компетентності										Спеціальні (фахові, предметні) компетентності									
	З К 1	З К 2	З К 3	З К 4	З К 5	З К 6	З К 7	З К 8	З К 9	З К 10	С К 1	С К 2	С К 3	С К 4	С К 5	С К 6	С К 7	С К 8	С К 9	С К 10
PH1		+								+			+		+					
PH2			+									+		+						
PH3	+												+		+					
PH4											+		+	+	+					+
PH5					+					+			+	+	+	+		+		
PH6								+	+	+			+				+	+		
PH7	+	+						+			+									
PH8			+		+	+					+									
PH9				+																+
PH10				+																+
PH11						+				+							+	+		
PH12	+																		+	
PH13		+			+		+										+			
PH 14						+				+				+			+	+		

Матриця відповідності визначених ОП освітніх компонент та компетентностей

	3K1	3K2	3K3	3K4	3K5	3K6	3K7	3K8	3K9	3K10	3K11	3K12	ФК1	ФК2	ФК3	ФК4	ФК5	ФК6	ФК7	ФК8	ФК9	ФК10	ПК1	ПК2	ПК3	ПК4	ПК5	ПК6	ПК7	ПК8	ПК9	ПК10	ПК11	ПК12	
OK 27		+						+			+		+	+		+							+	+	+	+	+								
OK 28					+				+			+			+		+	+	+	+	+	+													
OK 29					+	+			+			+					+	+	+	+	+	+				+		+	+	+	+	+			
OK 30			+		+		+		+	+		+					+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+								
OK 31	+										+		+	+		+							+	+	+	+	+								
OK 32					+		+			+			+						+									+						+	
OK 33				+							+		+	+		+							+	+	+	+			+						
OK 34		+						+			+		+	+		+							+	+	+	+	+								
OK 35							+		+	+	+		+	+		+							+	+	+	+	+								
OK 36				+							+				+							+	+	+	+	+		+						+	
OK 37				+							+				+							+	+	+	+	+		+						+	
OK 38					+										+				+																
OK 39					+	+						+			+		+	+			+	+				+			+					+	
OK 40					+	+						+			+		+	+			+	+				+			+					+	
OK 41					+	+						+			+		+	+			+	+				+			+					+	

